

F. t. l. vedr. folkepension.

lande) så godt som udelukkende finansieres over statskassen.

Udover de nævnte fravigelser af indfødsretskravet foreslås det imidlertid at give socialministeren hjemmel til at fastsætte regler om fravigelse af kravet i videre omfang end Fællesskabsreglerne gør det nødvendigt. Det foreslås således, at indfødsretskravet skal kunne fraviges for ægtefæller til personer, der kan opnå ret til dansk pension gennem beskæftigelse (bopæl) i Danmark. Ægtefællen til en sådan arbejdstager (eller selvstændig erhvervsdrivende) vil ellers kun have ret til at opnå pension på grundlag af bopæl i Danmark, såfremt der er indgået overenskomst om ligebehandling mellem Danmark og det land, hvori han har statsborgerskab, eller såfremt den pågældende ægtefælle selv er arbejdstager (eller selvstændig erhvervsdrivende). Dette forslag må endvidere ses i lysset af det forhold, at pensionerne i Danmark ydes til hele befolkningen, uanset tilknytning til erhvervslivet, samt af den ret til pension på grundlag af en afdød ægtefælles ret, som foreslås ved lovforslagene. Der henvises til bemærkningerne herom nedenfor.

Sammenholdt med forordningens øvrige regler medfører ligebehandlingsprincippet, at statsborgere fra andre EF-stater, der i øvrigt opfylder betingelserne herfor, efter de gældende regler vil kunne modtage fuld dansk folke-, invalide- eller enkepension efter kun 1 års bopæl i Danmark.

På denne baggrund har regeringen anset det for hensigtsmæssig at foreslå pensionslovene ændret således, at retten til fuld pension, principielt betinges af bopæl i Danmark i 40 år efter det fyldte 15. år og inden det fyldte 67. år, således at der ved kortere bopælstid end 40 år ydes en delpension, beregnet efter forholdet mellem længden af den pågældendes bopælstid og 40 år.

For så vidt angår folkepension skal der desuden være ret til fuld pension, såfremt den pågældende har tilbagelagt en bopælsperiode i Danmark på 10 år efter det fyldte 15. år, herunder mindst 5 år umiddelbart forud for det fyldte 67. år.

Fuld invalidepension, fuld førtidig folkepension og fuld enkepension foreslås ligeledes betinget af 40 års bopæl i Danmark efter det fyldte 15. år, men dog således, at årene fra pensioneringen og til det fyldte 67. år skal medregnes som bopælstid. Foreligger der ikke ret til fuld pension ydes efter forslagene en delpension beregnet efter forholdet mellem længden af den faktiske bopælstid + den godskrevne, og 40 år. Ved beregningen vil således alene den faktiske bopælstid i Danmark efter det 15. år og torud for pensioneringen være afgørende

for, om der er ret til fuld pension eller delpension.

Det foreslåede delpensionssystem svarer til principperne om optjening i det norske pensionssystem i henhold til loven om folketrygd; her i landet genfindes optjeningsprincippet i loven om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Forordningen hviler på den grundsætning, at arbejdstagerens sociale sikring følger beskæftigelsesstatens lovgivning, d. v. s., at arbejdstagerens rettigheder og pligter som hovedregel bestemmes af lovgivningen i den EF-stat, hvor den pågældende er, eller for pensionernes vedkommende, har været beskæftiget.

I formentlig det overvejende antal tilfælde vil arbejdstageren være bosat i den stat, hvor han er beskæftiget, og af hvis lovgivning han derfor efter forordningen er omfattet. Det kan imidlertid forekomme, at der ikke er sammenfald. I disse tilfælde vil arbejdstageren kunne optjene ret til dansk pension gennem sin beskæftigelse her, uden at opfylde de foreslåede krav om bopæl. En sådan situation foreligger f. eks. for grænsearbejdere, d. v. s. arbejdstagere, der er beskæftiget i én stat og bosat i en anden. Retten til at optjene dansk pension på grundlag af bopælstid her må derfor for arbejdstagere, der er omfattet af forordningen, forstås med dette forbehold.

For invalidepensionen og folkepensionen forudsætter forordningen, at pensionerne beregnes for hver ægtefælle for sig (når begge ægtefæller har ret til at optjene pension).

Det foreslås derfor, at retten til at opnå pension principielt udelukkende bestemmes af den pågældendes egen bopælstid i Danmark, uden hensyn til, om ægtefællen måtte have ret til en tilsvarende pension. Også i forbindelse hermed foreslås det at dele de nuværende fælles ægteparpensioner såvel i henseende til udbetaling som i henseende til de beregninger, der skal foretages udover beregningen på grundlag af bopælstiden. I afsnit II nedenfor er delingen af ægteparpensionerne nærmere beskrevet.

Der foreslås imidlertid en betydningsfuld undtagelse fra princippet om, at pensionen beregnes på grundlag af egen bopælstid for hver ægtefælle for sig. Denne undtagelse skyldes, at det også er en forudsætning efter forordningen, at enkepension skal kunne ydes på grundlag af den afdøde mands ret til pension. Enkepension skal således ydes, selvom enken ikke selv har optjent nogen ret til pension gennem bopæl her. Det bemærkes i denne forbindelse, at enker i henhold til flere af de overenskomster om social tryghed, som Danmark har indgået med